



11.5.2016

## EU:n Energiaunionin eteneminen vuonna 2016

|   |   |
|---|---|
| 1 Energiaunionin keskeinen sisältö .....                                      | 1 |
| 2 Päästökauppadirektiivin uudistaminen .....                                  | 2 |
| 3 Päästötavoitteiden taakanjako päästökaupan ulkopuolisille sektoreille ..... | 2 |
| 4 Uusiutuvan energian direktiivi ja biomassan kestävyyspolitiikka .....       | 3 |
| 5 Energiatehokkuusdirektiivin uudistaminen.....                               | 4 |
| 6 Energiaunionin muita aloitteita .....                                       | 4 |
| 7 EK:n näkemykset Energiaunionista.....                                       | 4 |
| 8 Lisätiedot EK:n asiantuntijoilta .....                                      | 5 |

### 1 Energiaunionin keskeinen sisältö

Euroopan unionissa tehdään tänä ja ensi vuonna kauaskantoisia linjauksia ja päätöksiä energia- ja ilmastopolitiikassa. Ne vaikuttavat myös Suomen edellytyksiin päästä uudelleen kiinni kestävään talouskasvuun, luoda työpaikkoja sekä kiritä kilpailijoita kiinni maailmalla.

Energiaunioni on Junckerin komission pitkän aikajänteen strategia, joka tarkastelee EU:n energia- ja ilmastopolitiikkaa viiden teeman kokonaisuutena: energiaturvallisuus, energiasämarkkinat, energiaterhokkuus, vähähiilisyys sekä tutkimus ja kehitys. Samoin huomioidaan se, miten energia kytkeytyy teollisuuspolitiikkaan ja liikenteeseen. Komission keskeisimpinä tavoitteina on varmistaa energian toimitusvarmuus, kohtuuhintaisuus ja vähähiilisyys.

Energiaunionin alle on koottu yli 40 lainsäädäntöehdotusta tai selontekoa vuosille 2015–2017. Tässä muistiossa on esitelty keskeisimmät aloitteet Suomen ja elinkeinoelämän kannalta vuonna 2016:

- Päästökauppadirektiivin uudistaminen; käsittelyssä koko vuoden ajan
- Päästötavoitteiden taakanjako EU-maiden kesken (päästökaupan ulkopuoliset sektorit, mukaan lukien Suomen tavoite), komission esitys kesäkuun lopussa
- Uusiutuvan energian direktiivin uudistaminen ja biomassan kestävyyspolitiikka; komission esitys loppuvuonna
- Energiaterhokkuusdirektiivin uudistaminen, komission esitys loppuvuonna

Muistion loppuun on listattu energiaunionin muita tärkeitä aloitteita sekä EK:n näkemyksiä energiaunionista.

11.5.2016

## 2 Päästökauppadirektiivin uudistaminen

EU valmistelee uutta päästökauppakautta 2021–2030. Tavoitteena on saavuttaa päästökaupan piirissä olevilla toimialoilla 43 %:in kasvihuonekaasujen päästövähennys vuonna 2030 (vertailuvuosi 2005).

Komissio julkaisi jo viime vuonna ehdotuksensa päästökaupan uudistamiseksi. Ehdotuksen käsittelyä jatketaan koko vuoden 2016 ajan sekä parlamentissa että neuvostossa.

Komissio esittää seuraavia muutoksia päästökauppaan 2021–2030. Muutokset keskittyvät ns. hiilivuotoriskin torjuntaan:

- Päästöoikeuksien enimmäismäärä vähenisi nykyistä jyrkemmin eli 2,2 % vuodessa.
- Yritykset saisivat päästöoikeuksia edelleen a) ilmaiseksi tai b) ostamalla huutokaupassa. Tähän komissio esittää kuitenkin seuraavia muutoksia:
  - Huutokaupattavien päästöoikeuksien osuus kiinnitettäisiin jo ennakkoon olleen 57 %. Tämä voisi EK:n arvion mukaan jäykistää ilmaisjaon määrän, vaikka ilmaisten päästöoikeuksien tarve olisi tätä suurempi ja vielä lisääntyisi tuotannon elpyessä.
  - Yhä harvemmat toimialat olisivat oikeutettuja 100 % laskennalliseen ilmaisjakoon. Loput toimialat, kuten kaukolämpö, olisivat 30 % ilmaisjaoissa.
  - Näidenkin alojen sisällä yksittäisten teollisuuslaitosten olisi täytettävä kahdesti kauden aikana kiristyvät vertailuarvot (ns. benchmarkit) saadakseen päästöoikeuksia täysimääräisesti.
  - EK:ta huolestuttaa, että ilmaisjaon määrän joustamattomuuden takia parhaidenkin yritysten ilmaisia päästöoikeuksia leikattaisiin lisäksi ns. C-vähennyskerrointa käyttäen.
- Päästökaupasta aiheutuvien ns. epäsuorien kustannusten kompensointi perustuisi edelleen jäsenmaakohtaisesti päätettäviin valtiontukiin, eikä muuttuisi EU-laajuiseksi.

Komission alkuperäisen esityksen lisäksi neuvostossa ja parlamentissa on keskusteltu komission ehdotuksen kiristämisestä entisestään niin, että hiilivuotoriskin alaiset toimialat jaettaisiin eri kategorioihin ilmaisjako-osuuden suhteen (esimerkiksi 100 %, 80 %, 60 % ja 30 %). EK:n arvion mukaan monia Suomelle tärkeitä toimialoja tippuisi pois 100 % ryhmästä tuoden niille merkittävää kustannusnousua - samalla hiilivuotoriski kasvaisi selvästi.

## 3 Päästötavoitteiden taakanjako päästökaupan ulkopuolisille sektoreille

EU:n vähintään 40 % päästövähennystavoite vuodelle 2030 jakautuu päästökaupasektorille (43 %) ja ei-päästökaupasektorille (30 %). Ei-päästökaupasektoriin

11.5.2016

kuuluu liikenne, maatalous, jätteenkäsittely, talokohtainen lämmitys ja tietyt teollisuuskaasut.

Komission odotetaan julkaisevan 29.6. ns. taakanjakoesityksen (effort sharing decision, ESD). Siinä otetaan kantaa siihen, kuinka yllä mainittu EU-tasoinen päästökaupan ulkopuolisten sektoreiden 30 % vähennystavoite jyvitetään eri jäsenmaille. Lisäksi otetaan kantaa siihen, miten ns. LULUCF-sektorin (maankäyttö, maankäytön muutos ja metsätalous) päästöt huomioidaan 2030-tavoitteissa.

- Jäsenmaiden päästövähennystavoitteet tulevat vaihtelemaan 0–40 % välillä (suhteessa vuoden 1990 tasoon) riippuen niiden BKT:stä per capita. Tosin jotkut korkean BKT-tason maat, joissa päästöjen vähentäminen tulisi muita maita kalliimmaksi, voivat saada tavoitettaan alennettua perustuen mm. hyvään lähtötasoon.
- Suomen päästövähennysprosentti on EK:n näkemyksen mukaan ensiarvoisen tärkeellinen kysymys, jolla on huomattavia kustannusvaikutuksia laajasti yhteiskunnassa. Mm. logistiikkakustannusten kautta vaikutukset ulottuvat myös päästökauppasektoriin.
- Jokainen prosenttiyksikkö ratkaisee. VTT ja VATT:n laskelmien mukaan ns. optimivähennystavoite Suomelle olisi 30–32% (= tavoitetaso, jonka Suomi saavuttaisi kustannustehokkaimmin, n. 40 euron rajakustannuksella per hiili-dioksiditonni)<sup>1</sup>
  - 36 % johtaisi 55 €/tCO<sub>2</sub> rajakustannukseen
  - 40 % johtaisi jo peräti 129 €/tCO<sub>2</sub> rajakustannukseen.

#### 4 Uusiutuvan energian direktiivi ja biomassan kestävyyspolitiikka

Loppuvuonna komission odotetaan antavan uusiutuvan energian direktiivin uudistamisesityksen (Renewable Energy Directive, RED II) sekä julkistavan kiinteän ja kaasumaisen biomassan kestävyyspolitiikan.

REDII-direktiivin keskeinen päätös koskee sitä, jyvitetäänkö EU-tasoinen uusiutuvan energian sitova tavoite (27 % osuus energian loppukulutuksesta vuonna 2030) jotenkin jäsenmaille.

Kiinteän biomassan osalta polttavin kysymys liittyy siihen, että EU on laajentamassa kestävyyskriteerejä nestemäisten biopolttoaineiden lisäksi myös kiinteään ja kaasumaiseen biomassaan. Jos pohjoisten metsärikkaiden maiden olosuhteita ei huomioida, voivat EU-päätökset EK:n arvion mukaan vaikeuttaa Suomen metsätaloutta ja uusiutuvan energian hyödyntämistä huomattavalla tavalla.

---

<sup>1</sup> T. Koljonen ym. EU:n 2030-ilmasto- ja energiapaketin vaikutukset Suomen energiajärjestelmään ja kansantalouteen. Taustaraportti. VTT Tehnology 170, 2014. 66 s.

11.5.2016

## 5 Energiatehokkuusdirektiivin uudistaminen

Komissio antaa loppuvuoden aikana esityksen uudesta energiaterhokkuusdirektiivistä (energy efficiency directive, EED).

EU on sitoutunut parantamaan energiaterhokkuuttaan 27 % vuoteen 2030 mennessä; tavoite on ohjeellinen ja EU-tasoinen. Tulevan direktiiviesityksen yhteydessä on todennäköistä, että komissio ehdottaa tavoitteen nostoa 30 %:in. EK:n näkemyksen mukaan tavoite tulisi kuitenkin pitää ennallaan Eurooppa-neuvoston 2014 päätöksen mukaisesti.

Komissio ottaa direktiivin uudistamishdotuksellaan kantaa siihen, siitä, jatkuuko nykyinen jäsenmaita sitova velvoite säästää energian myynnistä 1,5 %:a vuosittain. Velvoitteen mahdollisesti jatkuessa on EK:n näkemyksen mukaan oleellista, että jatkossakin hyväksyttäisiin hyviä tuloksia tuottaneet yritysten vapaaehtoiset energiaterhokkuussopimukset, joita ollaan Suomessa parhaillaan jatkamassa aina vuoteen 2025 saakka.

## 6 Energiaunionin muita aloitteita

Muuta Energiaunioniin liittyvää vuonna 2016:

- Komissio antoi jo tämän vuoden helmikuussa selonteon lämmitys- ja jäähdytysstrategiasta sekä kaasuun ja LNG:hen liittyvistä asioista.
- Maaliskuun alussa annettiin tiedonanto Pariisin ilmastopimuksen ratifiointista ja EU:n 2030-ilmastotavoitteet saavat viimeisen sinettinsä maaliskuussa Eurooppa-neuvostossa (17.–18.3.).
- Kevättalvella on tulossa komission raportti energian hinnoista (joka 2. vuosi).
- Syksyllä annetaan ehdotus uudesta sähkön sisämarkkinapaketesta.
- Syksyllä julkaistaan Waste to energy -tiedonanto, joka kytkeytyy osaltaan EU:n kiertotaloushankkeeseen.
- Loppuvuoden aikana odotetaan esitystä rakennusten energiaterhokkuusdirektiivin uudistamisesta.

## 7 EK:n näkemykset Energiaunionista

Energiaunioniin liittyvien hankkeiden on parannettava vähähiilisen, kustannustehokkaan ja monipuolisen energiantuotannon ja -käytön sekä investointien edellytyksiä.

- Päästökaupan uudistamisessa tärkeintä on hiilivuotoriskin minimointi takaamalla päästöoikeuksien täysimääräinen ilmaisjako kunkin toimialan parhaille yrityksille ja luomalla EU-laajuinen mekanismi päästökaupan aiheuttamien epäsuorien kustannusten kompensoimiseksi.

11.5.2016

- Suomen ei-päästökauppasektorille asetettavan vuoden 2030 päästötavoitteen tulee olla oikeudenmukainen suhteessa muihin maihin. Siinä tulee ottaa huomioon korkea lähtötasomme siten, että päästövähennysten taakanjaossa eri maiden välillä noudatetaan kustannustehokkuutta. Rakentamisessa ja liikenteessä on tehtävä pitkäjänteistä, teknologianeutraalia politiikkaa ja oltava johdonmukainen tehtyjen 2020-linjausten kanssa. Päätöksenteossa on huomioitava kansantalouden kokonaisuus.
- Päästövähennystavoitteen on oltava EU:n ilmastopolitiikan ensisijainen tavoite. Uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden EU-tasoiset tavoitteet vuodelle 2030 tulee toimeenpanna joustavasti ilman jäsenmaakohtaisia sitovia tavoitteita mm. jäsenmaiden erilaisten lähtökohtien takia. Maankäyttöä ja biomassan kestävyttä koskevat linjaukset eivät saa vähentää kansallisesti määriteltäviä metsien kestäviä hakkuumahdollisuuksia.
- Päällekkäisten tavoitteiden välttämiseksi ei ole tarkoituksenmukaista asettaa jäsenmaakohtaisia tavoitteita uusiutuvalle energialle. Ne johtaisivat helposti kansallisiin tukijärjestelmiin, mikä piristaisi entisestään EU:n energiamarkkinoita eli toimisi vastoin energiaunionin energiasisämarkkina- ja energiaturvallisuustavoitteita.

## 8 Lisätiedot EK:n asiantuntijoilta

### **Mikael Ohlström** (uusiutuva energia, ei-päästökauppasektori)

Johtava asiantuntija; energia, ilmasto ja biotalous

050 468 1022

[mikael.ohlstrom@ek.fi](mailto:mikael.ohlstrom@ek.fi)

@MikaelOhlstrom

### **Kati Ruohomäki** (päästökauppa, energiatehokkuus)

Asiantuntija: ilmasto, energia ja materiaalitehokkuus

040 767 5684

[kati.ruohomaki@ek.fi](mailto:kati.ruohomaki@ek.fi)

@KatiRuohomaki

### **Salla Ahonen** (Brysselin-toimisto)

Asiantuntija: Ilmasto-, energia-, ympäristö- ja logistiikka-asiat sekä kauppapolitiikka

+32 (0) 495 56 22 95

[salla.ahonen@ek.fi](mailto:salla.ahonen@ek.fi)

@ahsalla

### **Satu Toivonen**

Tiedottaja: EU-asiat

040 821 2097

[satu.toivonen@ek.fi](mailto:satu.toivonen@ek.fi)

@SatuToivonen3